

VAARDIGHEDEN *in de tijdscapsule*

Over de auteur

**HANS
DEWIJNGAERT**

is vakcoördinator Nederlands op het Mater Dei-Instituut in Sint-Pieters-Woluwe.

Aan het begin van de derde graad hebben leerlingen al heel wat gesproken en geschreven. Jammer genoeg is het soms ook een punt waarop ze nog maar weinig vooruitgang boeken. Op zo'n moment kan zelfreflectie erg nuttig zijn. Door zichzelf te beoordelen in een oefening die kijken, spreken en schrijven integreert, kunnen de leerlingen hun vaardigheden verder bijschaven... De tijdscapsule!

De leerlingen kijken als instap naar een kort fragment dat terug te vinden is op deredactie.be: 'Tijdscapsule uit 1795 geopend in Boston'. Het fragment toont hoe een museumconservator een koperen kistje opent dat werd teruggevonden onder de fundamenten van een regeringsgebouw. Halfweg het filmpje wordt het fragment even gepauzeerd, zodat de leerlingen kunnen voorspellen wat er nog zal volgen. Tijdens deze oefening op voorspellend kijken kunnen ze bijvoorbeeld nadenken over wat in het kistje bewaard zit en wat we daar in de huidige maatschappij nog mee kunnen doen.

Aan het fragment is een korte schrijf-oefening gekoppeld. Ik vertel de leerlingen dat er in Wikipedia nog geen lemma bestaat voor dit fenomeen.

Aan hen om er één te schrijven. De leerlingen denken na over wat wel of niet past onder het lemma 'tijdscapsule' en leren zo hun informatie beter te structureren. Achteraf wordt aan hen onthuld dat er wel degelijk een Wikipedia-artikel bestaat en kunnen ze hun eigen pogingen vergelijken met de originele pagina. Daarna kan de tekst eventueel herschreven worden.

Daarnaast opent dit onderwerp ook perspectieven voor spreekvaardigheid. Vooraf herhalen we nog even de do's-and-don'ts bij het spreken. Om dat op een ietwat leukere manier aan te pakken, kan je gebruik maken van de cabaretfragmenten op de website 'Cabaret bij Nederlands'. Vooral Hans Teeuwen blijkt een favoriet: een analyse van de eerste paar minuten van zijn optreden levert genoeg stof op voor een klasdiscussie en een samenvatting van enkele aandachtspunten m.b.t. lichaamstaal, toon en tempo. Daarna kunnen de leerlingen aan de slag. Wat zouden ze in hun eigen capsule stoppen? Kiezen ze voor belangwekkende culturele en antropologische zaken of liever voor persoonlijke herinneringen? In deze brainstormfase zetten ze een vijftal ideeën op een rijtje. Belangrijk

is dat ze beargumenteren waarom de gekozen items niet in de tijdscapsule mogen ontbreken.

Het belangrijkste bij spreken is niet zozeer hoe je leerlingen moet evalueren, maar wel hoe je tot hen kan doordringen. Uitgebreide schriftelijke commentaar werkt meestal wel goed, maar is natuurlijk zeer tijdrovend. Een alternatief is zelfreflectie. In de klas worden alle spreekoefeningen gefilmd; elke leerling krijgt vervolgens de eigen spreekoefening in zijn mailbox zodat hij die kan herbekijken. De zelfreflectie neemt in deze oefening de vorm aan van een zakelijke e-mail die de leerlingen vervolgens naar mij sturen. In de evaluatie hiervan kan je niet alleen bekijken of hun zelfanalyse is afgestemd op de vooraf afgesproken criteria, maar kan je ook aandacht besteden aan hun e-mailvaardigheden: gebruiken ze een gepaste onderwerpsregel, is er een goede aanspreking en slotformule, vermelden ze de aanleiding van hun bericht, enzovoort.

Op die manier is het mogelijk om verschillende vaardigheden met elkaar te combineren en te integreren in één enkele oefening.